
Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra "røystova" på Skjeggedal, Åmli kommune, Agder fylke, Norge

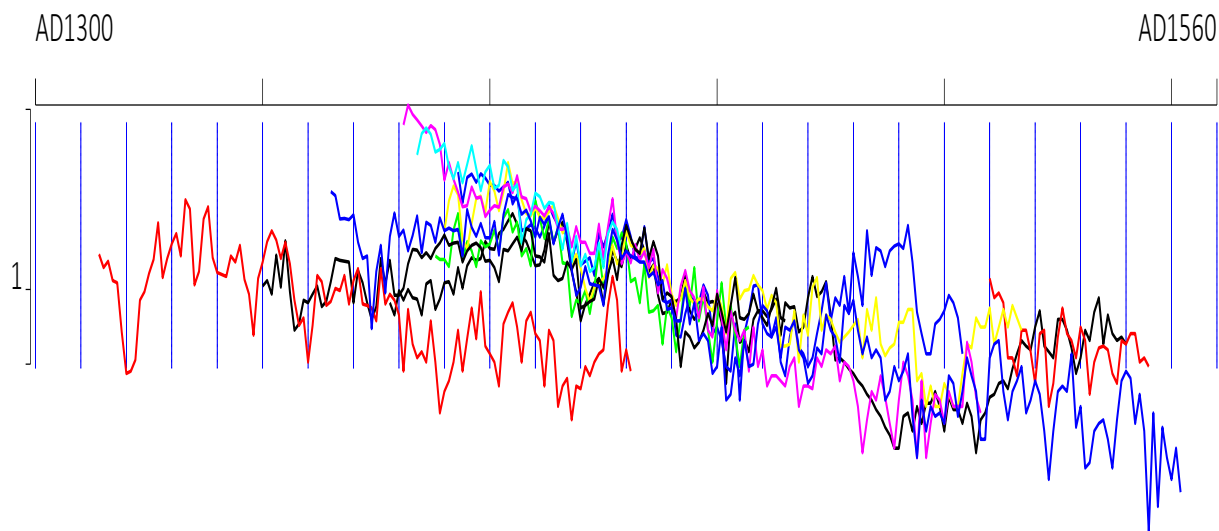

NNU Rapport 16 – 2023

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Åringskurver fra Skjeggedal røystova

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Agder

Skjeggedal

Åmli kommune
Gnr/Bnr: 1/80

Koordinater: 58.75239 N, 8.12538 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Agder fylkes kommune og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Rolf Einar Huus

Træart: fyrretræ (*Pinus sylvestris*)

Undersøgt af: Niels Bonde, Claudia Baittinger og Magnus Hjorth
Jørgensen
NNU j. nr.: A9828, April 2023.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Agder fylkekommunes oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <https://agderfk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4426ccc94a764da08c59a313aff22b29>

”Røykstova”

Der er undersøgt 10 prøver fra ni stokke/emner. Alle af fyrretræ (*Pinus sylvestris*).

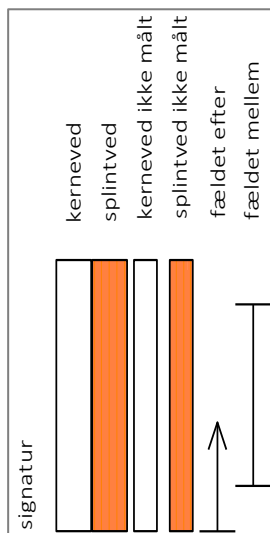
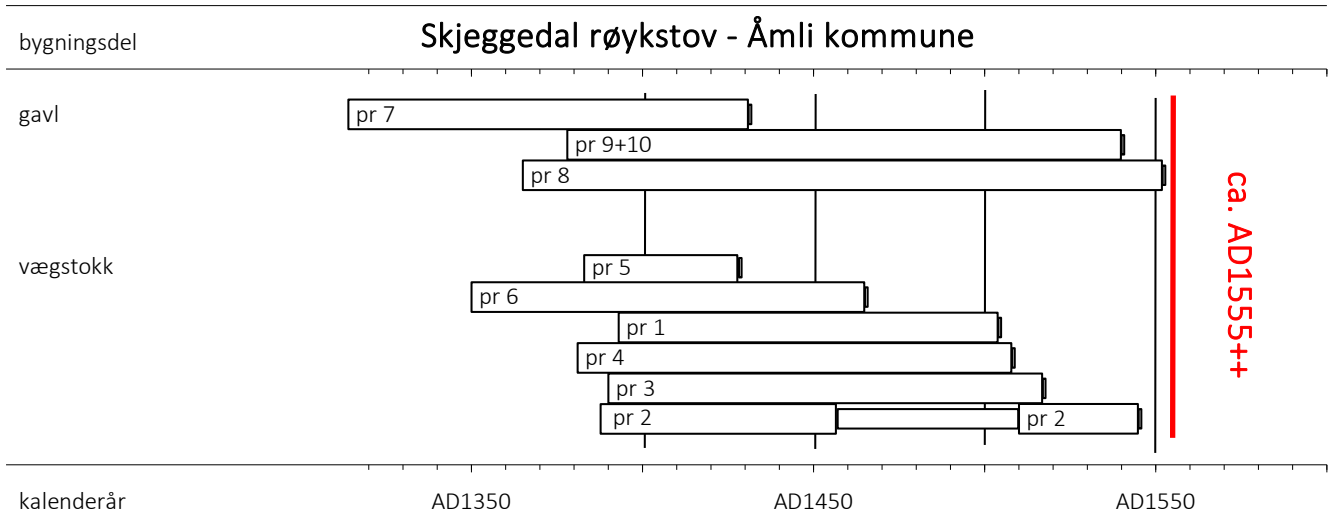
Alle er udtaget som borekerner (se vedhæftede feltrapport).

Der er IKKE konstateret splintved eller 'waldkante' på prøverne.

Antallet af årringe i de undersøgte prøver varierer mellem 46 og 188.

Alle prøver er dateret

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Dateringsdiagram som angiver åringskurvernes indplacering på en tidsskala med angivelse af yngste, bevarede årring samt beregnede **fældningstidspunkt** for træerne, som de daterede prøver stammer fra. Hvert rektangel repræsenterer en åringskurve. Der er IKKE konstateret splintved på nogen af prøverne. Prøve 9 og 10 er udtaget af samme stokk.

Tolkning:

Alle prøver stammer fra træer, der formentlig er fældet i anden halvdel af det 16. århundrede. Ca. AD1555 / eller senere.

Middelkurver

Årringskurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve **n4912m01** på 239 år, som dækker perioden AD1314-1552.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund - og referencekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

For t -værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne udviklede grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin † og Terje Thun (NTNU).

kurver	-	-	N4912m01	
-	start	dates	AD1314	
-	dates	end	AD1552	
aam01	AD1254	AD1744	9.74	N Aust Agder indenlands Setesdal
Aam02	AD1487	AD1837	< 0.00	N Aust Agder kystnær
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	11.65	N Aaseral 113 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	10.08	N Vest-Agder m Aaseral
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	5.91	N Vest-Agder minus Aaseral

Tabel: Absolut datering. t -værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver. For t -værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurver

Mean sequence - N4912m01

Dated AD1314 to AD1552

Contains the following files

N4912t01.d dated AD1378 to AD1540 of type R 0 N
N491202e.d dated AD1510 to AD1545 of type R 0 N
N4912019.d dated AD1393 to AD1504 of type R 0 N
N4912021.d dated AD1388 to AD1457 of type R 0 N
N4912039.d dated AD1390 to AD1517 of type R 0 N
N4912049.d dated AD1381 to AD1508 of type R 0 N
N4912059.d dated AD1384 to AD1429 of type R 0 N
N4912069.d dated AD1350 to AD1465 of type R 0 N
N4912079.d dated AD1314 to AD1431 of type R 0 N
N4912089.d dated AD1365 to AD1552 of type R 0 N

Katalog over undersøgte prøver

N4912019

A9828 Skjeggedal røykstove stokk prøve 1
Raw Ring-width PISY data of 112 years length
Dated AD1393 to AD1504
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 126.99 Sensitivity 0.16

N4912021

A9828 Skjeggedal røykstove stokk prøve 2 radii a+b+c+d
Raw Ring-width PISY data of 70 years length
Dated AD1388 to AD1457
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 119.97 Sensitivity 0.20

N491202e

A9828 Skjeggedal røykstove stokk prøve 2
Raw Ring-width PISY data of 36 years length
Dated AD1510 to AD1545
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 62.94 Sensitivity 0.18

N4912039

A9828 Skjeggedal røykstove stokk stokk prøve 3 radii a+b+c
Raw Ring-width PISY data of 128 years length
Dated AD1390 to AD1517
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 112.63 Sensitivity 0.14

N4912049

A9828 Skjeggedal røykstove stokk prøve 4
Raw Ring-width PISY data of 128 years length
Dated AD1381 to AD1508
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 130.91 Sensitivity 0.17

N4912059

A9828 Skjeggedal røykstove stokk prøve 5
Raw Ring-width PISY data of 46 years length
Dated AD1384 to AD1429
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 234.61 Sensitivity 0.15

N4912069

A9828 Skjeggedal røykstove stokk prøve 6
Raw Ring-width PISY data of 116 years length
Dated AD1350 to AD1465
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 112.78 Sensitivity 0.14

N4912079

A9828 Skjeggedal røykstove gavl prøve 7
Raw Ring-width PISY data of 118 years length
Dated AD1314 to AD1431
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 90.94 Sensitivity 0.22

N4912089

A9828 Skjeggedal røykstove gavl prøve 8
Raw Ring-width PISY data of 188 years length
Dated AD1365 to AD1552
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 91.08 Sensitivity 0.20

N4912t01

A9828 Skjeggedal røykstove prøve 9 og 10
Raw Ring-width PISY data of 163 years length
Dated AD1378 to AD1540
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 84.85 Sensitivity 0.13

**FELTRAPPORT
BYGNINGSVERN I AGDER**

Dendrokronologisk objekt:	Røykstove Skjeggedal 806 16-2023REH
Fylke:	Agder
Kommune:	Åmli
Gnr/Bnr:	1/80
Prøvene tatt av:	Rolf Einar Huus
Dato for prøvetaking:	01.12.2022
Koordinater	58,75239°N 8,12538°Ø

Prøve Nr:	Etg / ev del av hus	Rom/Bygn del.	Del.	Sted på del.	Bark. Bast Ja/Nei	Be- arb. Ja/Nei.	Kommentar.
1	1	Omfar 2 a-d		1 m fra nov a		ja	
2	1	Omfar 3 a-d		1 m fra nov a		ja	
3	1	Omfar 4 a-d		1 m fra nov a		ja	
4	1	Omfar 5 a-d		1 m fra nov a		ja	
5	1	Omfar 2 a-b		I nov a		ja	
6	1	Omfar 3 a-b		I nov a		ja	
7	1	I gavl a-b		Gavl trekant		ja	
8	1	I gavl a-b		Gavl trekant		Ja	
9	1	Gavl a-b øverste stakk				Nei	Prøve 9 og 10 samme stakk
10	1	Gavl a-b øverste stakk				Nei	
11							
12							
13							
14							
15							

16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							

